

Sygn. akt IV CSK 418/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku A.S.
przy uczestnictwie Z.D.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 stycznia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 19 grudnia 2012 r., sygn. akt I Ca .../12,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. odmawia zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy w O. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków A.S. i Z.D. w ten sposób, że w sentencji postanowienia ustalił skład tego majątku wskazując wartość jego poszczególnych składników (pkt I.), ustalił na kwotę 574.000 zł wartość majątku podlegającego podziałowi a wartość udziałów każdego z małżonków na kwoty po 287.000 zł (pkt II.), ustalił wartość nakładów poczynionych przez uczestnika na kwotę 133.838 zł (pkt III.), wszystkie składniki majątkowe przyznał na wyłączną własność uczestnikowi (pkt IV.) i zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 220.081 zł (pkt V.) oraz oddalił wniosek wnioskodawczynie o ustanowienie hipoteki i orzekł o kosztach postępowania. Na skutek apelacji wnioskodawczynie i uczestnika, Sąd Okręgowy w S. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że w punktach I. i II. skorygował ilość i wartość składników majątkowych, w punkcie III. wartość przedmiotu postępowania określił na kwotę 827.5100 zł, punkt III. zaskarżonego postanowienia uchylił, inaczej rozstrzygnął o sposobie podziału majątku wspólnego (pkt IV.), a punkt V. zmienił w ten sposób, że tytułem dopłaty zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 189.124,67 zł - i orzekł o kosztach postępowania. Z uzasadnienia tego rozstrzygnięcia wynika, że Sąd Okręgowy obie apelacje uznał za uzasadnione jedynie częściowo, przy czym w odniesieniu do apelacji uczestnika za nietrafne uznał zarzuty kwestionujące brak zasądzenia na jego rzecz równowartości poniesionych przez niego, po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, nakładów na wspólną nieruchomość i zarzuty wskazujące na wadliwość procedowania i orzekania, skutkujące nieuwzględnieniem nakładów jakie, po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, poniósł na utrzymanie zwierząt znajdujących się w gospodarstwie i nieuwzględnieniem wniosku o rozłożenie zasądzonej dopłaty na raty.

Uczestnik zaskarżył skargą kasacyjną postanowienie Sądu Okręgowego w części orzekającej o dopłacie w kwocie 189.124,67 zł, zarzucając nieuwzględnienie nakładów poczynionych przez niego po ustaniu wspólności

majątkowej na nieruchomości stanowiącą majątek wspólny i na utrzymanie inwentarza oraz zaniechanie rozłożenia zasądzonej kwoty na raty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie o podział majątku wspólnego sąd z urzędu ustala skład tego majątku i dokonuje jego podziału zasądając, w zależności od sposobu podziału, na rzecz drugiego małżonka, albo spłatę albo dopłatę. Rozstrzygnięcie o nakładach dokonanych przez jednego z małżonków na majątek wspólny po ustaniu wspólności, następuje na wniosek uczestnika postępowania. O ile więc rozstrzygnięcie o dopłatach lub spłatach stanowi konieczny element orzeczenia działowego, o tyle o roszczeniach, o których mowa, sąd orzeka tylko na żądanie. Różny charakter tych rozstrzygnięć i inna podstawa roszczenia z tytułu nakładów wymaga jednakowoż zamieszczenia rozstrzygnięcia w tym przedmiocie w oddzielnym punkcie sentencji postanowienia. Dotyczy to zarówno rozstrzygnięcia uwzględniającego żądanie jak i rozstrzygnięcia negatywnego czyli oddalającego takie żądanie w całości lub w części. Konieczność zamieszczenia takiego rozstrzygnięcia w sentencji orzeczenia nie powinna budzić wątpliwości skoro z art. 325 k.p.c. wynika, że to sentencja powinna zawierać rozstrzygnięcie o żądaniach stron. Uzasadnienie orzeczenia jest przeznaczone dla podania powodów rozstrzygnięcia zawartego w sentencji. Powyższe dotyczy w jednakowym stopniu orzeczenia sądu pierwszej instancji jak i orzeczenia sądu drugiej instancji dokonującego merytorycznej zmiany postanowienia działowego. W odniesieniu do sądu drugiej instancji dodać nadto należy, że zmiana orzeczenia sądu pierwszej instancji w wyniku częściowego tylko uwzględnienia apelacji strony skarżącej, nakłada na ten sąd, w każdym wypadku, obowiązek oddalenia tej apelacji w pozostałej części.

Zgodnie z treścią art. 398¹ § 1 k.p.c. i art. 519¹ k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanych przez sąd drugiej instancji wyroków i postanowień co do istoty sprawy, a więc orzeczeń, które istnieją. Jeżeli sąd drugiej instancji uzna apelację strony (uczestnika postępowania nieprocesowego) za częściowo nieuzasadnioną, ma obowiązek, jak wyżej wskazano, apelację tę, w pozostałej części, oddalić. Rozstrzygnięcie oddalające apelację jest wówczas

rozstrzygnięciem co do istoty sprawy w zakresie, w jakim żądanie objęte apelacją nie zostało uwzględnione.

W skardze kasacyjnej uczestnik, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. wskazał, że zaskarża postanowienie Sądu drugiej instancji w części zasądzającej od niego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 189.124,67 zł. Wysokość tej kwoty jest jednak wynikiem częściowego uwzględnienia apelacji uczestnika oraz wynikiem uwzględnienia zarzutów apelacji wnioskodawczynie związanych wszelako tylko z błędem rachunkowym popełnionym przez Sąd pierwszej instancji. Nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy, co obecnie uczestnik kwestionuje w podstawach skargi kasacyjnej i ich uzasadnieniu, pozostałej części zarzutów jego - apelacji dotyczących okoliczności stanowiących podstawę procesowego i prawnomaterialnego roszczenia o zasądzenie równowartości poczynionych na majątek wspólny nakładów i okoliczności uzasadniających rozłożenie zasądzonej należności na raty - powinno było znaleźć wyraz w rozstrzygnięciu zamieszczonym w sentencji postanowienia jako oddalenie apelacji w pozostałej części.

W przedstawionych okolicznościach stwierdzić zatem należy, że skarga kasacyjna została skierowana przeciwko rozstrzygnięciu, które nie dotyczy kwestionowanej w podstawach skargi i ich uzasadnieniu, materii. Formalna skuteczność skargi kasacyjnej nie mogłaby być, w zasadzie, zakwestionowana gdyby Sąd Okręgowy prawidłowo orzekając, dokonując, w częściowym uwzględnieniu apelacji, częściowej zmiany zaskarżonego postanowienia, oddalił w pozostałej części apelację uczestnika (obie apelacje). Wówczas skarga kasacyjna kierowałaby się przeciwko temu rozstrzygnięciu. Ponieważ Sąd Okręgowy nie orzekł o częściowym oddaleniu apelacji, przedstawiona wadliwość procedowania sądu mogła być usunięta przez złożenie, w trybie art. 351 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., wniosku o uzupełnienie postanowienia, co jednak nie nastąpiło.

Powyższe prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Z jednej bowiem strony skarga kasacyjna, uwzględniając jej podstawy i ich uzasadnienie, została wniesiona od postanowienia, które nie istnieje, z drugiej zaś -

podstawy skargi i ich uzasadnienie dotyczą innego zagadnienia niż okoliczności, które zdecydowały o wysokości kwoty zasądzonej w tym punkcie postanowienia Sądu Okręgowego, który wskazano w skardze kasacyjnej jako zaskarżony.

Niedopuszczalna skarga kasacyjna podlega odrzuceniu, co mając na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., orzekł jak w postanowieniu.

Wniosek wnioskodawczynie o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu. Wniosek ten został powiązany ze zgłoszonym w odpowiedzi na skargę kasacyjną jedynym wnioskiem, o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o przyznanie tych kosztów powiązała wyłącznie z jednym, przez siebie wskazanym, rozstrzygnięciem (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01; z dnia 29 marca 2011 r., IV CSK 593/10 i z dnia 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12, niepubl.). Ponieważ wnioskodawczynie nie domagała się odrzucenia skargi i z takim wnioskiem nie powiązała żądania kosztów, orzeczono jak w postanowieniu.

es

kc